

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

פסוקים
הש"ס

אחד - מן הנשבים לחברו: **גמל** - זו שמהלכת לפניו סומא וכו' :
מלך שרואה - שאינה אוכלת פעמים מלך ימין ופעמים מלך שמאל
 כבהמה הרואה שאוכלת מכלן ומכלן אלא מלך שרואה אוכלת: יין
מטפמף ושוקע - בקרקע ורואין אנו בין רגלנו הטיפין שפלו כשעברה

וכי משא פנים יש בדבר והואיל וישראל רעים יותר מסדום למה לא
 נהפכו כסדום לשון אחר וכי משא פנים יש בדבר דהתם כתיב
 וה' המטיח הוא בעלמנו והכל כתיב שלח על ידי שליח: **מדה יסירה**
לעובה - דבירושלים כתיב ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן היו לברות
 תורה אור

הגמל במקום זה מלך אחד שקועין
 ומלך אחד הטיפין של שמן שלפים:
נפסה לדרין - שכן דרך ישראל
 להיותו לטעם: **רדף** - השבאוי דרך
 הגמל והמנהיג ומלך כדבריהם
 ואנורו *אותם יהודים על אותו שבאי
 ארזייהם שהוא בן קלסתר מלך
 אשקניק בלע"ז שהיה דיוקנו דומה
 למגמת פניו של אותו קלסתר של
 מלך שבזמנו הולידו: **על עסקי לינה** -
 לפי שבזו אותו לילה בכיית חסם:
קולו נשמע יותר מכיום - כדלמרינן
 בעלמא (יומא דף כ') מפני מה אין
 הקול נשמע בזמן כבלילה מפני
 גלגל חמה המנסר ברקיע והיינו
 דכתיב צבה חכמה בלילה כדי שיהא
 קולה נשמע וירחמו עליה ואף על
 פי כן אין מגמח לה: **כוכבים**
ומזלות כוכים - שנמכרו רחמים עליו:
כוכב כנגדו - מתוך שנשמע כדלירא
 מירך לבו של אדם השומע קולו
 לככות עמו: **ריסי עיניו** - שער
 שבצבת העין היה נופל ונפפל על
 העין מרוב דמעות: **אלי** - קוננו
 קינה מתרגמינן אליה: **על צלל**
נעוריה - שכוכה תמיד ומלואיה
 דמעות: **על לחים** - לשון לחות
 ונערוהו כגון לח ויבש: **מכלן**
לקובלנא מן הסורה - כשארס מודיע
 לערו לאחר מירך שיאמר לו לא תבא
 זאת לך כמו שבאה אלי כי קשה
 הוא לשמוע שפעמים חוזרת עליו
 והמקפיד על כך אין צו משום
 ניוחש - ל"א לקובלנא כשיש לו לרה
 יודענה לרבים קובלנא נעקא ל"א
 נגד דמתרגמינן קבל כהרס שאומר
 לחברו לא כנגדך אני אומר: **וירדנס** -
 ושרף אותה והיינו עשאוני כעובדי
 דת שדניי בשל כסדום: **לא אליכס** -
 נביא היה מתוודע על החורבן כאלו
 בלה עליו לרה ותהפכה לאחריים
 ואומר להם לישראל לא תהא לכם
 לרה כוז כמדומה לי נביא היה מדבר
 כנגד גנה משה או כנגד י' השבטים
 שלא הגלה נבוכדנצר: **וירדנס** -
 לשון שפירה כמו (במדבר כד) וירד
 מיעקב כהרס המושל בחברו
 להלקוחו ולשברו: הכי גרסינן
 ויגדל עון צם עמי מחטאת סדום

א"ל אחד מהם לחבירו גמל שמהלכת לפנינו
 סומא באחת מעיניה ומעונה שתי נודות
 אחת של יין ואחת של שמן ושני בני אדם
 המנהיגים אותה אחד ישראל ואחד נכרי
 אמר להן [שבאי] עם קשה עורף מאין אתם
 יודעין אמרו לו גמל מעשבים שלפניה מצד
 שרואה אוכלת מצד שאינה רואה אינה
 אוכלת ומעונה שתי נודות אחת של יין ואחת
 של שמן של יין מטפמף ושוקע ושל שמן
 מטפמף וצף ושני בני אדם המנהיגים אותה
 אחד נכרי ואחד ישראל נכרי נפנה *לדרך
 וישראל נפנה לצדדין רדף אחריהם ומצא
 כדבריהם בא ונשקן על ראשן והביאן
 לביתן ועשה להן סעודה גדולה והיה מרקד
 לפניהם ואמר ברוך שבהר בורעו של
 אברהם ונתן להם מחבתו ובכל מקום
 שהן הולכים נעשין שרים לארזיניהם ופטרין
 [והלכו] לבתיהם לשלום °בבה תבכה
 בלילה שתי בביות הללו למה אמר רבה
 אמר רבי יוחנן אחד על מקדש ראשון
 ואחד על מקדש שני בלילה על עסקי
 לילה שנאמר °ותשא כל העדה ויתנו את
 קולם ויבכו העם בלילה ההוא °אמר רבה א"ר
 יוחנן אותו (*היום) ליל מ' באב היה
 אמר להן הקב"ה לישראל אתם בכיתם
 בבית של חנם ואני אקבע לכם בבית
 לדורות ד"א בלילה שבו הכוכה בלילה
 קולו נשמע ד"א בלילה שכל הכוכה בלילה
 כוכבים ומזלות בוכין עמו ד"א בלילה שכל
 הכוכה בלילה השומע קולו בוכה כנגדו
 מעשה באישה אחת שכנתו של רבן גמליאל
 שמת בנה והיתה בוכה עליו בלילה שמע
 רבן גמליאל קולה ובכה כנגדה עד שנשרו
 ריסי עיניו למחר הבירו בו תלמידיו והוציאוה
 משכנתו °ודמעתה על לחיה אמר *רבא
 אמר ר' יוחנן כאישה שבוכה על בעל נעוריה
 שנאמר °אלי כבתולה הגורת שק על בעל
 נעוריה °היו צריה לראש אמר *רבא אמר
 רבי יוחנן [ב]ל המיצר לישראל נעשה ראש
 שנאמר (ס) °כי לא מועף לאשר מוצק לה בעת

[ע"י בערוך ערך קלסתר]
 א"ל חיאה הכיכא שהיא
 לפניו כגמלה דהא וכו'
 תנין דכני רש"י הללו

[פ"י שהכני נפסה בדרך
 א"ל כהמחו וישראל
 מסתלק לדרים כן איהא
 כפי"ה רש"י סתות
 פ"ד מ"ה]

הגהות הבר"ה
 (ה) גמרא דיוקנו של
 אביו ונשתמחה לפנייה:

הגהות הגר"א
 [א] מ"ב ש"א כי לא מועף
 נמחק חיבת שאלמנ:
 [ב] ש"ס וכתיב ויגדל -
 נמחק חיבת וכתיב:
 [ג] ש"ס כסוף ולי מנשה -
 נמחקו ב' חיבות הללו:

הגהות מהר"ב
 רנשבורג
 [ה] בגמרא כל המינה
 לישראל נעשה רשע ש"א
 מלך שנאמר נמחק:

גיטין נו: ע"ש
 [ע"י חסדות תנינא יג:
 ד"ה של איתנו ביד
 אמה שפילה מטר את
 כניו כלומר קודם שמינר
 כבר נעשה רשע]

איכה ה

איכה ד

ש"ס

[ע"ל רבה]

[פ"י כהן במאמר הנה
 תהא כל"ס למסכת
 פסחים קע"ב]

[ע"י פירש"י ברכות כד
 ד"ה דורשי וכו']
 [כע"י יתא וכו']

הרהור אור
 צבה אלמא רחמניות היו ואילו כסדום
 כתיב יד עני ואביון לא החזיקה
 ומדה זו כפרה עליהם שלא נהפכו
 לשון אחר מדה יסירה פורענות
 גדולה היחה בירושלים שילדיה היו
 אוכלות זו עם זו דכתיב היו לברות
 למו ואילו כסדום כתיב גאון שבעת
 לחם שלא טעמו טעם עוני הא
 למדה גדול פורענות ירושלים
 מפורענות סדום ולא היה משא
 פנים בדבר: **פלה** - לשון מסלה
 כלומר כל האבירים פסלם הקב"ה
 ועשאלם פסולם וכבוסים כמסלה זו
 והיינו דמיא למעבד שנספל ואין לו
 תקנה: **מפני מה הקדים פ"א לעיניו** -
 ברוב האלפא ביתא שבאיכה: **מפני**
מרגלים - שהקדימו מאמר פיהם
 עד שלא ראו בעיניו: **עוטה עעם**
לחם - שהכותים מולאים טעמם
 בלחמם של ישראל שהגלה הוא להם
 כשגולין אותן: **אלו פדיינין** - מטה
 משפט שבביל עגוניהם היו לחם
 עמי לנאכל איביו: **מלמדי תינוקות** -
 שטועין מלכתן רמיה: **מי מנאן** -
 מלמדי להם מלמדי והדיוטות דקתני במתני'
 אין להם חלק: **עוד אחד** - שלמה:
דיוקנו - של דוד אביו נשתחב לפניהם
 שלא למותו עמהם: **כל יתיב לפני**
השוכים - צניגים: **לפני מלכים**
יחלצ - כגן עדן ולא לפני חסוכים:
המעמד ישלמנה - וכי עליכם שלם
 חסלומי עונשו לאדם שאלם נמאסים
 צו בשלמה לומר שאין לו חלק לעולם
 הבא: **כי אתה סבחר ולא אני** -
 וכי הבחירה בכס תלויה ולא צי
 לומר מי שיש לו חלק ומי אין לו
 חלק הלא צי הדבר תלוי: **דורשי**
רשומות - דורשי פסוקים כדכתיב
 (דניאל י) את הרשום צכת צמת
 היו אומרים שלטום יש להם חלק
 אפילו למנשה וירבעם ולאחאב:
 לי נגעד ולי מנשה - עלי לסבול
 עונם כדי שיכו הם זוכים:
מנשה כממעטו - מנשה בן חזקיהו:
 דקא

הראשון הקל ארצה וכולון וארצה נפתלי והאדרון הכביד דרך הים עבר
 הירדן גליל הגנים אמר *רבא אמר ר' יוחנן כל המציק לישראל אינו
 עיף °לא אליכם כל עובדי דרך אמר *רבא אמר ר' יוחנן מכאן לקובלנא
 מן התורה כל עובדי דרך אמר רב עשאוני כעובדי על דת דאילו כסדום כתיב °וה'
 המטיח על סדום ואילו בירושלים כתיב °ממרום שלח איש בעצמותי וירדנה וגו' [ג] וכתיב °ויגדל עון בת
 עמי מחטאת סדום וכי משא פנים יש בדבר אמר *רבא אמר ר' יוחנן מדה יתרה היתה בירושלים
 שלא היתה בסדום דאילו בסדום כתיב °הנה זה היה עון סדום אחותך גאון שבעת לחם ויד עני ואביון
 לא החזיקה וגו' ואילו בירושלים כתיב °ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן [ג] וכתוב °ויגדל עון בת
 כדאם שאומר לחברו נפסלה מטבע זו °פצו עליך פיהם אמר *רבא אמר רבי יוחנן בשביל מה הקדים
 *פ"א לעיניו בשביל מרגלים שאמרו בפיהם מה שלא ראו בעיניהם °אוכלי עמי אכלו לחם ה' לא קראו אמר
 *רבא אמר ר' יוחנן כל האוכל מלחמן של ישראל טועם טעם לחם ושאינו אוכל מלחמן של ישראל אינו טועם
 טעם לחם ה' לא קראו רב אמר אלו הדיינין ושמואל אמר אלו מלמדי תינוקות מי מנאן אמר רב אשי אנשי
 כנסת הגדולה מנאום אמר רב יהודה אמר רב בקשו עוד למנות אחד באה *דמות דיוקנו של אביו (ה) ונשמחה
 לפנייהם ולא השגיתו עליה באה אש מן השמים ולחכה אש בספסליהם ולא השגיתו עליה יצאה בת קול ואמרה
 להם °היות איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב בל יתיצב לפני חשוכים מי שהקדים ביתו לביתו ולא
 עוד אלא שביתו בנה בשבע שנים וביתו בנה בשלש עשרה שנה לפני מלכים יתיצב [בל יתיצב] לפני
 חשוכים ולא השגיתו עליה יצאה בת קול ואמרה °המועמד ישלמנה כי מאסת כי אתה תבחר ולא אני וגו'
 *דורשי רשומות היו אומרים כולן באין לעולם הבא שנאמר °לי גלעד ולי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה
 מחוקקי מואב סיר רחצי על אדום אשליך נעלי עלי פלשת התרועעי לי גלעד [ג] (ולי מנשה) זה אחאב שנפל
 ברבות גלעד מנשה כמשמעו אפרים מעוז ראשי זה ירבעם דקאתי מאפרים יהודה מחוקקי זה אחותופל
 דקאתי

[מעניית כע'
 סוטה לה]
 [ע"ל היללה]

[ע"ל רבה]

[ע"ל רבה]

ישעיה ח

[ע"ל רבה]

[ע"ל רבה]

כדלשית יע

איכה ה

[ע"ל רבה]

יחזקאל טו

ש"ס

[ע"ל רבה]

הש"ס יד

משלי כב

איוב לג

הש"ס ס

חלק פרק אחד עשר

סנהדרין

קה

עין משפט
נר מצוה

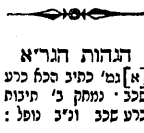
דקא אחי מיסודה - דקאמר לו דוד ואתה חוטט כערכי חלופי ומיודעי שהיה קורא לחייתופל מיודעי קרובי שהיה משבט יהודה
כדוד : מואב סיר רחמי - דוד דקא אחי ממואב : סיר רחמי - גחוי ססר ונלטע על עסקי רחמי : על אדום אשליך נעלי - אנעיל ארסם בגן עדן : אס יבא תורה אור

בלעס היה : בנו סוף - לבלעס כבזיאות שבלעס גדול מאביו היה כבזיאות : סוף ספר נכרים אפו - כלומר מדקא חביב תנא דמתניתין דבלעס שהיה נכרי כבדי הדיוטות וקאמר דלין לו חלק מכלל דשאר נכרים יש להם חלק : מתניתין מני וכו' - ח"ל ר' יהושע אלו קאמר ישומו רשעים לשאלה * ככלל הגוים משמע כדקאמרת השתא דכתיב כל גוים שכיזו אליהם לא משמע אלף ואופן השוכחים אלוה כגון בלעס [ושכמות] חבל אחריני אפו כדאמרינן בריס פירקין (דף 77 א):) ורעו זריס אלכס וכני נכר אכריכס לעולם הבא : מאי נינוס כל גוים שכיזו אליהם - דמשום הכי זורר הקב"ה הרשעים שבהם וכוון ארסם כנייהס ואין להם חלק לעמיד חבל השאר יש להם חלק : ואף אפיו רשע נתן סימן בעלמו - שאין לו חלק לעמיד : סמות נפשי מוס ישרים - אס ימות מיתת עגמו תתא אחריתי כמוהו דודאי יש לו חלק עמיהם : ואס לאו - דלא ימות אלף יתרג הגני הולך לעמי לניכס : לא סיס לנס שלום - דכתיב גמיהס את מדין כשדה מואב : לטובין - כעוסין כאלס שכוסם פניו להובין : כרכוסתא - חולדה : כרכוסתא וטוריא - חין להם שלום מעולם : כיש גדא - מול רע : כלום יש אב שטונה אח כנו - שהוא סבור שיאמר לו הקב"ה קלל את בני דקאמר בלעס לינו פה [הלילה] : מואב אפילו כלפי שמיא מסי - דלהני ליה מה שהחליף פניו לומר לשלחי בלק * לינו פה שאמר לו הקב"ה בתחילה לא תלך והדר אמר לך : מלכותא בלא תנא - כלומר שררה גדולה ולינו חסר אלף כסר מלכות : אדנה סיוס רך ומשוח מלך והאסיס האלס קסיס מני - כלומר ליני גדול מהס אלף משיחת מלכות : ססי - כמו (תולין דף 77 ב) צוקא דלטמא דשף מדוכתיס : ססיסין - משמעו שתיס : ססוס ססיין - ססוס פתוח כמו ססוסין ניכר * כלומר עינו אחת פתוחה מכלל דהאחרת סתומה והכי נמי מתרגמינן דשפיר חוי חית דמפריי ססוס כמו ססוס ולאו מילתא היא : קוסס באמסו - כגון מעלה בזכורו : כרע

דקאתי מיהודה מואב סיר רחמי זה גחוי שלקה על עסקי רחמי על אדום אשליך נעלי זה דואג האדומי עלי פלשת התרועעי אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע אם יבא דוד שהרג את הפלשתי והוריש את בניך גת מה אתה עושה לו אמר להן עלי לעשותן ריעים זה לזה * מדוע שובבה העם הזה ירושלים משובבה נצחת וגו' אמר רב תשובה נצחת הישיבה כנסת ישראל לנביא אמר להן נביא לישראל חזרו בתשובה אבותיכם שחמאו היכן הם אמרו להן ונביאיכם שלא חמאו היכן הם שנאמר אמרו להן (אבותיכם) חזרו והודו שנאמר אך דברי ורוקי אשר צייתו את עבדי הנביאים וגו' שמואל אמר באו עשרה בני אדם וישבו לפניו אמר להן חזרו בתשובה אמרו לו עבד שמכרו רבו ואשה שגרשה בעלה כלום יש לזה על זה כלום אמר לו ויהי הקב"ה לנביא לך אמור להן איהו ספר בריחות אמכם אשר שלחתיה או מי מנושי אשר מכרתי אתכם לו הן בעונותיכם נמכרתם ובפשעכם שלחה אמכם והיינו דאמר ריש לקיש מאי דכתיב דוד עבדי נבוכדנצר עבדי גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידין ישראל לומר כך לפיכך הקדים הקב"ה וקראו עבדו * עבד על רוחכם היה לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים כמשפחות הארצות לשרת עין ואבן חי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחיימה שפוכה אמרוך עליכם * אמר רב נחמן כל כי האי ריתחא יריתח רחמנא עלן ולפרוקינן * ויסרו למשפט אלהיו וירנו אמר רבה בר בר חנה אמר להן נביא לישראל חזרו בתשובה אמרו לו אין אנו יכולין יצר הרע שולט בנו אמר להם יסרו יצריכם אמרו לו אלהיו וירנו : ארבעה

הדיוטות בלעם ודואג ואחיתופל וגחוי : בלעם * בלא עם דבר אחר בלעם שבלה עם בן בעור שבא על בעיר תנא הוא בעור הוא כושן רשעים על בעיר כושן רשעים דעבד שתי רשעיות בישראל אחת בימי יעקב ויחנן אביו בנו הוא לו כנביאות בלעם הוא דלא אתי לעלמא דאתי הא אחרוני אתו מתניתין מני רבי יהושע היא דתניא * ר"א אומר * ישומו רשעים לשאלה אל גוים שכיזו אלהים אלף פושעי עובדי כוכבים דברי ר"א [א] אמר לו ר' יהושע וכי נאמר * בכלל גוים והלא לא נאמר אלא כל גוים שכיזו אלהים אלא ישומו רשעים לשאלה מאן נינהו כל גוים שכיזו אלהים ואף אותו רשע נתן סימן בעצמו אמר * תמות נפשי מות ישרים אם תמות נפשי מות ישרים תהא אחריתי כמוהו ואם לא יהיה להם מעולם משל לשני כלבים שהיו בעדר והיו צהובין זה לזה בא זאב על האחד אמר האחד אם איני עוזרו היום הורג אותו ולמחר בא עלי הלכו שניהם והרגו הזאב אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי כרכושא ושונרא עבדו הלולא מתרבא דבייש גדיא * וישבו שרי מואב עם בלעם ושירי מדין להיכן אוולכיון דאמר להו * לינו פה הלילה והשכותי אתכם דבר אמרו כלום יש אב ששונא את בנו אמר רב נחמן חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני מעיקרא כתיב לא תלך עמהם ולבסוף כתיב קום לך אתם אמר רב שישת חוצפא * מלכותא בלא תאנא היא דכתיב * ואנכי היום רך ומשוח מלך והאנשים האלה בני צרויה קשים ממני וגו' א"ר יוחנן בלעם * (ד"ג) חגור ברנלו אחת היה שנאמר * וילך שפי שמשון בשתי רגליו שנאמר * שפיפון עלי אורח הנושך עקבי מוס בלעם סומא באחת מעיניו היה שנאמר * שתום העין קוסם באמתו היה כתיב הכא נופל וגלוי עינים וכתיב התם * והנה המן נופל על המטה וגו' איתמר מר זוטרא אמר קוסם באמתו היה מר בריה דרבינא אמר שבא על אתונו מ"ד קוסם באמתו היה כדאמרן ומ"ד בא על אתונו היה כתיב הכא * [א] * כרע שבב וכתיב התם * בין רגליה [א] (סוטה י.)

[א מיי] פי י"ח מלכות
עדות דין י' ופי' מל'
מסורה דין ס':

הגהות הגר"א
[א] נ"ב כתיב הכא כרע
שכ"ז נמתק ו' מיתת
כרע שכ"ז וי"ב סוף :

[ב] קראי דהכא לא כתיב
קך ואולי כוונת רש"י על
המכוון דכתיב כ"ב
פסוק י"ג שבו לא כיה
גם התם הלילה

[ג] ע"ז ס"ג וע"ז נכ"ז
ס"ג ד"ה ותינוב

[ג] גיר' הערוך בלע עם
פי' שישן עלות לבלע
עם ישלל ד"א בלעם
ב"א עם פי' שאין לו
חלק עם ישראל ערך לנל

ההלים ט

[ב] ילקוע ליתא חבן בע"י
חיותא ככל גזירי זו נראה
כנוה דע דכתיבספתא
פיקן י"ג תינא לך
מפגתא דר"א וי' יהושע
כנוסחא אחריני ע"ש
על נכ"ו]

[ג] ל"ג נ"ג :

כרעשית מט

[כ] העובד על הספוס
י"לס דתך קרל כרע
שכ"ז דכתיב שפרשת בלק
כ"ד פסוק ט' כרע שכ
ועמ"ש בתקוני כלי שם

[ג] ל"ג נ"ג :

ר"ה ל"ג :

נמדכר כ"ג
ס"ג

חוס"פ ס"י [ג]

נמדכר כ"ג

ס"ג כ"ג

נמדכר כ"ד

אסתר ז

נמדכר כ"ד
שפטיס ס

חלק פרק אחד עשר סנהדרין קן

[א] ב' של עמוני ולא
יין • נמחק: [ב] שם
ונאמר • נמחק:

מחליף • לאחר שנקץ: **אינו עומד במקום מים** • והיא דכתיב
כאריים עלי מים שכינה היא דאמרה יהיה אמר כאריים כלומר שאין
עומדין במקום מים שכינה אמרה עלי מים וכן כולה מפרש בגדה
צבה"ג כחלים נטיו הוא אמר כחלים פוסקין לפעמים יאלה צב

היאך יכשלו צב ישראל אלא בישראל תלה השפלות לומר שהן
זריכין לעלה שיכשלו צב בני מואב שלא תתקוף ידי מואב על
ישראל והיינו דכתיב אשר יעשה העם הזה לעמך • מ"י • ל"א
תולה קללתו צבכמו כלומר שתלה הכתוב קללה במואב ולא ראה לכתוב
כלפי ישראל כמו שאמר בלעם הרשע:

קלעים • אהלים של קלעים כמו
שעושים בשוקים: **צטרפות מואב**
מחר שלג • שניר • **כשהיה אומר לה** •
ישראל כלי פשתן זה צבמה זקנה
אומרת לו דמי שווי וילדה אומרת
לו בצפרות מכדי שווי וכן עושין עד
ב' או עד ג' פעמים: **ברוך לעמך** •
כל תכשיטין שאתה רוצה: **לרזי** •
נודות: **צטר צו** • שהיה משתכר
ובוטר צו יצר הרע: **השמיני** • הוי
שומעת לתשמיש: **פיטור** • כך היתה
עבודתו של פטור שמתרזים לפניו:
ה"ג כלום מבקשין ממך אלא פיטור
והוא עושה וצו אומרת לו כפור
בזרות משה רבך והוא עושה:
וינורו לבשם • סרו מדרס והלכו
אחר הבשם: **כאהבם** • מתוך תאות
אהבתם לנות היו משוקלים שפופין
בהקב"ה: **ותקראן** • גופן ותקראן
[משמע] לשון מקרה: מאי רפידים:
חידי ללעיל חיפלינו ביה ר"א ור'
יהושע במשמעות דקמים נקיט נמי
רפידים דפליגי ביה ככי האי גונא:
לא ספנו אבות אל בנים • להטיב
להם: **מפני רפיון ידים** • של תורה
ומלות והכי נמי רפידים רפיון ידים
הוא כלומר מפני שרפו ידים מן
התורה בל עליהם עמלק: **שכר**
כ"ד אלפים מישאל • שחרגו בעלתו
הלך ליטול מנצק ומוקני מדין:
גמלא חכט קרני • כך בלעם שאל
שכר ונהרג: **גזו מיניה** • חטכו ממנו:
בלעם בן בעור הקוסם הרגו צבצו •
הוא קרא צבוסע כתיב: **ולבסוף** •
שנתן עניו לקלל את ישראל ניטלה
ממנו נבואה ונעשה קוסם: **מסגני**
ושינעט הואי • אשט סגנים ושרים
היתה: **איין לגברא • נגר** • זינתה
למושי חבל ספינה ל"א נגרי מרשים:
הרגו

קול [אמרה] נטיו הוא אמר כגמול
אמרה צת קול עלי נהר הוא אמר
כחלים יאלה צת קול ואמרה נטע
ה': **רוח דרומים** • קשה: **לא**
עמנו היית כחמה עלה • שגזר
פרעה כל הבן הילוד היאורה בתמיה
ודאי היית כדלקמן: **ומי הושיבך**
אלא איני עולם • שעתידים בניך
ליטב בלשכת הגזית והיינו דכתיב
איתן מושבך וכי צין איני עולם
אתה יושב מי הושיבך לך: **שמחיה**
עלמו פרעה אל • עושה עלמו אלוה
כמו שפירש ותיים: **לשון אחר מי**
שמחיה עלמו • כלומר אוי להם לאותן
בני אדם שמחין ומעדין עלמו
צבוס"ז ופורקין עול תורה מעל
נאדם ומשמין את עממן: **משמו**
לא • כשמושים הקב"ה פדיון לעלמו
ומשלים גמול לזדקיקם לעתיד לבא. כך
שמעתי: **אוי לה לאומה שמחלה** •
אוי לה לאומה שאתה צבוסן הימים
שיעלה על דעתה לעכב ישראל: **מי**
מטיל כמות בין לבא וכי • לעכב
שלא יזדקקו זה לזה דמסוכן הוא
כלומר מי הוא שיכול לעכב את ישראל
והקב"ה מכניסם: **זיים** • ספינותאפסין
גדולות כמו (ישעיה לג) ולי חרירי (*בל)
יעברו: **זיים מיד כמים אחר רב**
ליבא אספרי • דכתיב היינו מקום
שמוך: **עד אשור מקטל קטילי** •
ומאשור ואיך משעבדי להו שעבדי:
זיים מיד כמים וענו אשור • דקטילי להו
וענו עבר דמשעבדי להן עד אשור:
כמים • רומים כלומ' אותן אומות שהביא
הקב"ה צדים עתידין להרוג את כל
האומות עד אשור ומאשור ואיך מניחין
אותן ומשעבדין בהם (ומניחין אותן)
ולעתיד קא מייירי: **הן הגה היו לבני**
ישראל לא גרסינן אלא ה"ג הנני הולך
לעמי לכה איעלך אשר יעשה העם הזה
לעמך עמך לעם הזה מכני ליה •
שהשיא עלה לבלק שנכשלו צב ישראל
הן הגה היו לבני ישראל בדבר בלעם:
והולו קללתו צבצו • וכך בלעם
לא ראה לתלות שפלות זה בבלק
שיחא הוא לריך לבקש עלה
היאך

תורה אור

סוטה יא.

[שס] לעיל קד.
[ע"ג]

קרא כתיב לא

[פ"י] אותו
מלכות ז"ס
מקרא יצוין
אספר ערוך
עד אספר א'

[צ"ל] ירי

[חולין ד:]

נמדבר כה
קרא כהבשם

בסורות ה:
[בילקוט יתי']

[בע"י ובילקוט
יתי']
[צ"ל מצרים
וכ"ה בילקוט]
נמדבר לא

[בע"י ובילקוט ובתנ"ש
יתי' לכל זה]

הושע ט
[בסורות ה:]

ימיה מו
נמדבר כה
בראשית לו
שם מ"ו
מ"א ז
שם יא

יהושע יג

והושיב בהן זונות זקניה מבחויץ וילדה מבפנים וימכרו להן כלי פשתן עשה
להן קלעים מחר שלג עד בית הישימות והושיב בהן זונות זקניה מבחויץ וילדה
מבפנים ובשעה שישראל אוכלין ושותין ושמתין ויוצאין למייל בשוק אומרת
לו הזקנה אי אתה מבקש כלי פשתן זקניה אומרת לו בשוה וילדה אומרת
לו בפחות שתים ושלוש פעמים ואח"כ אומרת לו הרי את כבן בית שב
ברוך לעצמך וצרצורי של יין עמוני מונח אצלה *ועדיין לא נאסר (*יין [א] של עמוני ולא) יין של נברים
אמרה לו רצונך שתשתה כוס של יין כיון ששתה בער בו אמר לה השמיעי לי הוציאה יראתה מתוך חיקה
אמרה לו עבוד לזה אמר לה הלא יהודי אני אמרה לו ומה איכפת לך כלום מבקשים ממך אלא פיטור [והוא
אינו יודע שעבודתה בכך] ולא עוד אלא שאיני מנחתך עד שתכפור בתורת משה רבך שנא' °המה באו בעל
פעור וינורו רבשת ויהיו שקוצים *באהבם °וישב ישראל בשמים *ר"א אומר שמים שמה רבי יהושע אומר
שנתעסקו בדברי שמות ותקראן לעם לזבחי אלהיהן רבי אלעזר אומר ערומות פגעו בהן רבי יהושע אומר
שנעשו כולן בעלי קריין מאי לשון רפידים *רבי אליעזר אומר רפידים שמה רבי יהושע אומר שריפו
עצמן מדברי תורה שנאמר °לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים אמר רבי יוחנן כל מקום שנאמר וישב
אינו אלא לשון צער *שנא' °וישב ישראל בשמים ויחל העם לזנות אל בנות מואב °וישב יעקב בארץ מגורי
אביו בארץ כנען ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם [ג] °ונאמר °וישב ישראל בארץ *גשן ויקרבו ימי ישראל
למות °וישב יהודה וישראל לבמה איש תחת נפנו ותחת תאנתו °ויקם ה' שמן לשלמה את הדר האדומי מזרע
המלך הוא באדום °ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם וגו' את בלעם בן בעור הרגו בהרב בלעם מאי בעי התם
א"ר יוחנן שהלך ליטול שבר עשרים וארבעה אלף [שהפיל מישראל] אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב היינו
דאמרי אינשי גמלא אולא למיבעי קרני אודני דהוו ליה גזיון מיניה °ואת בלעם בן בעור הקוסם קוסם נביא הוא
א"ר יוחנן בתחלה נביא ולבסוף קוסם אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי מסגני ושילמי הואי אייון לגברי נגרי
הרגו